

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1955

Α΄.

ΕΚΘΕΣΙΣ

περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης
κατὰ τὸ ἔτος 1955.

Ἡ ἐν τῷ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ συντελεσθεῖσα κατὰ τὸ διαρροεῦσαν ἔτος ἐργασία κύριον εἶχε σκοπὸν τὴν σύνταξιν τῶν ἄρθρων τοῦ 4ου τόμου, ἧς εἶχεν αἰσθητῶς ἐπιβραδυνθῆ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἕνεκα ἐλλείψεως προσωπικοῦ. Εἰς ταύτην ἀπασχολήθησαν καθ' ὅλον μὲν τὸ ἔτος ὁ Διευθυντῆς καὶ οἱ ἀρχαιότεροι συντάκται Κ. Ρωμαῖος καὶ Α. Βαριακάκος (τοῦ Ι. Πούλου ἀπουσιάζοντος εἰς τὸ Ἐξωτερικὸν ἐπ' ἀδείᾳ), ἀπὸ τῶν μέσων δὲ Μαρτίου καὶ οἱ ἐσχάτως τοποθετηθέντες συντάκται Α. Καραναστάσης, Α. Κωστάκης καὶ Σ. Μάνσης. Συνεπληρώθη οὕτω κατὰ τὸ πλεῖστον μὲν ἡ προκαταρκτικῆ, ἐν μέρει δὲ καὶ ἡ τελικῆ, σύνταξις τῶν ἄρθρων τῆς σειρᾶς γ α ρ γ α ρ ὀ ν ι - γ ω ν ὀ π λ α κ α (2ον τεῦχος τοῦ 4ου τόμου), τῆς ὁποίας ἡ δημοσίευσίς θά ἀρχίσῃ, ὡς ἐλπίζομεν, ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς Ἀπριλίου.

Τὸ ἀρχεῖον τοῦ Λεξικοῦ ἐπλουτίσθη κατὰ τὸ λήγον ἔτος διὰ δώδεκα νέων χειρογράφων συλλογῶν (σελ. 2100 περίπου) δημόδους γλωσσικοῦ ὕλικου, ὧν ἕνδεκα προέρχονται ἐκ δωρεᾶς τῆς ἐν Ἀθήναις Γλωσσικῆς Ἐταιρείας καὶ περιλαμβάνουσι ὕλικὸν ἐκ Κύπρου, Κρήτης, Ἀχαΐας, Λευκάδος, Ἡπείρου καὶ Μακεδονίας, μία δὲ ἐκ δωρεᾶς τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν καὶ περιέχει γλωσσάριον τῆς ἐν Ἀργιθέᾳ τῆς Θεσσαλίας ὀμιλουμένης. Εἰς τὴν ἀποδελτίωσιν, λημματογράφωσιν καὶ συγχώνευσιν ἐν τῷ ἀρχεῖῳ τοῦ πολυτίμου τούτου ὕλικου ἀπασχολήθησαν οὐ μόνον οἱ δύο γραφεῖς, δεσποινίς Θ. Μπόμ καὶ Ε. Ρενιέρης, ἀλλὰ καὶ ὁ διευθυντῆς καὶ οἱ συντάκται, παραλλήλως πρὸς τὸ κύριον αὐτῶν ἔργον, τοῦ ὁποίου ἡ ἐπιστημονικῶς ἀριτία ἐμφάνισις προϋποθέτει, ὡς εἰκός, πληρῆς κατὰ τὸ δυνατόν ἀρχεῖον τῆς κοινῆς καὶ διαλεκτικῆς ὀμιλουμένης. Διὰ τὸν ταχύτερον δὲ καταρτισμὸν αὐτοῦ καὶ τὴν προώθησιν τοῦ ἔργου τῆς συντάξεως ἀπαιτεῖται ἡ συμπλήρωσις τῶν ὑπολειπομένων κενῶν θέσεων συντακτῶν δι' ἐμπειρῶν φιλολόγων.

Τὸ Λεξικὸν κατέχει μικρὰν μὲν ἀλλὰ λίαν χρήσιμον διὰ τὸ ἐν αὐτῷ ἐπιτελούμενον ἔργον βιβλιοθήκην, προερχομένην κατὰ μέγα μέρος ἐκ δωρεᾶς τοῦ ἀειμνήστου καθηγητοῦ Κ. Κόνιου, κατὰ τὸ ὑπόλοιπον δὲ ἐκ δωρεῶν τῆς Ἀκαδημίας, Ἐπιστημονικῶν Σωματείων ἢ τῶν καθ' ἕκαστον συγγραφέων. Ἡ συστηματικῆ ὁμως κατάταξις καὶ καταγραφή τῶν ἐν αὐτῇ βιβλίων, λεξικῶν κλπ. εἶχε μέχρι τοῦδε παραμεληθῆ. Εἰς τὴν ἐξ ὑπαρχῆς καθ' ὕλην καὶ κατὰ συγγραφεῖς ταξινόμησιν καὶ ἐν καταλόγῳ καὶ δελτίοις ἐγγραφῆν τῶν βιβλίων (700 περίπου τόμοι ἐν ὅλῳ, παντὸς σχήματος καὶ ὄγκου) κατέγιναν φιλοτιμῶς, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ διευθυντοῦ, οἱ δύο γραφεῖς ἐπὶ τρίμηνον.

Ἐπερωτόθη ἡ ἐκτύπωσις τοῦ εἰς τὸ ἔτος 1955 ἀναφερομένου 7ου τόμου τοῦ Λεξικογραφικοῦ Ἀρχείου. Περιέχει ἐξ ὀλοκλήρου μελέτην ὑπὸ τὸν τίτλον «Φρασεολογικά» τοῦ τέως διευθυντοῦ τοῦ Λεξικοῦ κ. Α. Α. Παπαδοπούλου, ὅστις εἶχε καὶ τὴν εὐθύνην τῆς ἐκδόσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 6 Δεκεμβρίου 1955

Ὁ Διευθυντῆς

Ἰωάνν. Καλλέρης